

Yttrande i ärende Dnr 2022-04020

Till Torun Boucher Kulturborgarråd
Clara Lindblom Fastighetsborgarråd
Jonas Naddebo, tidigare kulturborgarråd
Kulturnämnden
Stadsbyggnadskontoret

Kopia: Ateljéhuset Farsta Strand, Dina Hviid, ordförande
Miriam Bäckström team, Villa Dagaborg
Ingun Wistedt Stockholms Ateljéhus, ordförande

Ateljéhusen i Farsta Strand hotas med en vulgär detaljplanering av nya tomter/kvarter.

Detta i syfte att "ateljéerna så småningom kan försvinna", enligt Start PM.
I Start PM markeras Ateljéhusen Bruna Huset och Ateljéhuset Farsta Strand samt Villa Dagaborg med "planläggs som bostäder".

Vi ifrågasätter hur planärendet arbetats fram och förankrats.
Vi motsätter oss kraftfullt detaljplaneringen av villor i det "mycket värdefulla stråket Magelungens Norra strand" (ÖP) och (Stadsmuseet).

Ateljéhusen är en del av Staden verksamhet.
Staden ska tillhanda hålla ateljéer till konstnärer i så stor utsträckning som möjligt, det tillhör stadens kulturstrategiska mål. Till det finns en ateljékö för fördelningen samt tillhandahåller staden ateljé- och studiestöd enligt framarbetade riktlinjer.

Har kulturen tillfrågats kring dessa avgörande och i förlängningen hotande förslag?
Har kulturförvaltningen informerats och givit sitt godkännande?
Har kulturborgarråden, dåvarande Jonas Naddebo och nuvarande Torun Boucher tillfrågats och kunnat yttrat sig om planerna?

Vi anser oss säkra på att företrädarna för kulturen i Staden åsidosatts.

Ateljéhusen med trädgårds-tomter är del av det kulturhistoriskt viktiga Norra Magelungens strand i (ÖP)

Detaljplaneringen av tomter/kvartersmark. Vi anser att villorna ska ligga kvar i parkmark som de gjort de senaste 60 åren. Det fungerar utmärkt. Vår uppfattning är att de "normalstora" tomtgränser som ritats upp i Start PM är skapade för att privatisera. I förlängning blir det därmed möjligt att sälja ut husen. Om man väljer att gå vidare i processen så måste Länsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och Stadsmuseet kopplas in redan idag.
Avgörande och irreparabla förändringar i ett kulturhistoriskt stråk av regionalt värde kan inte fattas av en enskild planritare på SBK. Det skulle utlösa en kulturskandal.
Stadsmuseets yttrande i ärendet åsidosatts. Stadsmuseet framhåller de ursprungliga tomternas betydelse kultur- och miljöhistoriskt. Se remissvar sid 4-5-6.

Villorna ligger i det kulturhistoriskt värdefulla stråket Magelungens Norra Strand (ÖP). Trädgårdstomtarna är infogade topografiskt i naturlandskapet som en del av helheten och det natur- och kulturhistoriska sammanhanget. De är unika eftersom inga berg har sprängts och månghundraåriga ekar, som måste ha funnits när villorna byggdes 1902 - 1904, står kvar och frodas alldeles intill dessa.

Ateljéföreningen Bruna Huset, Högerudsbacken 22 (tidigare Näverstigen) Farsta Strand

Ateljéföreningen Bruna Huset bildades 1964 i Villa Russtorp i Farsta Strand. Huset hade stått övergivet och börjat bli skadat när en grupp konstnärer tågade upp till Fastighetskontoret och visade intresse för att ha ateljéer där. Fastighetskontoret upprättade kontrakt med Ateljéföreningen Bruna Huset och därmed räddades fastigheten, vi konstnärer har alltså en avgörande del i att dessa villor längs Magelungens Norra strand finns kvar. Detsamma gäller Ateljéhuset Farsta Strand vid Nordmarksvägen 6 D som bildades strax före oss.

Ateljéföreningen Bruna Huset vill också framhålla sin skötsel av husets tomt och trädgård.

Det ingår i vår konstnärliga inriktning att erbjuda Farsta Strandsborna och besökare längs strandpromenaden och gångstråken en upplevelse av blomstring, färg och doft under perioden mars - november. Vi är pionjärer i att sköta trädgården utifrån att stärka den biologiska mångfalden. Vi slår våra ängar intill huset och strandpromenaden med lie så att midsommarblomster, humleblomster etcetera kan hävda sig. Vi sköter och planterar blommande buskar och ser till att det frodas tulpaner, vallmo, pioner och inte minst våra i området berömda dahlior.

"Det här är det bästa jag har att gå förbi här", "Här händer det alltid någonting!" "Vi ville bara tacka för er trädgård!"

Ateljéhusen bidrar till kulturen i ytterstaden och närområdet på många viktiga sätt.

Vi konstnärer har under decennierna haft och har utställningar som berikar våra stadsdelar Farsta, Farsta Strand och Sköndal med konst och kultur.

Exempel på utställningar som genomförts: Farsta Gårds galleri, Folksamhuset i Farsta Centrum, Farsta Bibliotek, Ateljéhusets årliga utställningar i sitt Badhus vid strandpromenaden, skyltfönsterutställning i Farsta Centrum, Farsta Industriby Morgana, Sköndals centrum, Tegelväggen för att bara nämna några.

Vi ställer också ut flitigt i Stockholms innerstad och i förorter runt staden, såväl som i övriga landet. Både på gallerier, konsthallar och museer. Jörgen Hammarberg, Bruna Huset, utförde under halvåret 2022 en monumental installations-tapet på Moderna Museet.

Vi bidrar också till stadens offentliga gestaltningar och utsmyckningar.

Som exempel kan nämnas Bitte Jonason-Åkerlunds Cornelis Vreeswijk-monument på Monteliusterrassen i Stockholm.

Konstnärerna i Ateljéhusen engagerar sig med sitt kunnande i stadsdelen och har exempelvis samarbetat om gestaltningen av Farsta Gårds park. Konstnärerna använder sin kreativitet för att lyfta fram viktiga natur- och rekreationsplatser som Farsta Strandskogen, vi foto-dokumenterar och gestaltar vår närmiljö. Landskapet är viktigt för vår kreativitet och många av oss arbetar explicit med motiv från omgivningarna.

I Villa Dagaborg arbetar Miriam Bäckström med sitt team. I Start PM föreslås att Villa Dagaborg skulle kunna användas för besöksverksamhet. Detta avvisar Stadsmuseet i sitt yttrande i Dnr 2022-04020. Villans interiör är för känslig och bör bevaras oförändrad. Miriam Bäckström är en av Sveriges mest välrenommerade konstnärer och har exempelvis utfört gobelängen till aulan i Nya Karolinska sjukhuset. Bäckström använder också villan interiört för sina fotoverk och sin filmstudio. Staden borde uppskatta hennes närvaro på platsen i stället för att ifrågasätta den med sådana förslag som framkommer i Start PM.

Ateljévillorna längs Magelungens Norra strand ligger naturskönt placerade i symbios med den värdefulla biotopen Farsta Strandskogen.

De förslag till detaljplanering av konventionella villatomter som beskrivs i Start PM skulle för alltid förändra och förstöra oersättliga kultur- och naturvärden. Dessa äldre villatradgårdar bidrar till den biologiska mångfalden.

Privatisering av dessa i kvarters-tomtbyggnader skulle förstöra upplevelsevärdena och inkräkta på det värdefulla stråket (ÖP). Privata tomter skulle innebära att staket-avgränsningar, carports, bil och motorcykeluppfarter, träöverdäckning, hoppborgar, utemöbleringar, självgående motorgräsklippare med mera skulle ligga som outplånliga rektangulära sår i landskapet.

Magelungens Norra strand måste bevaras intakt för framtiden.

Vi yrkar:

att Stadsbyggnadsnämnden avstyrker planerna på kvartersbildning och detaljplanering av villorna Villa Dagaborg, Ateljéföreningen Bruna Huset och Ateljéhuset Farsta Strand och att ateljéfunktionen bevaras.

att Länsstyrelsen i Stockholm, Riksantikvarieämbetet och Stadsmuseet genast kopplas in och får insikt om och kan utreda vad som håller på att ske med det kulturhistoriskt viktiga Magelungens Norra strand (ÖP).

Ateljéföreningen Bruna Huset
Farsta Strand den 2023-03-16
Ingemar Nygren, Ordf.